

Jaarverslag **2018**

OP NAAR EEN BONTVRIJE WERELD

INHOUD

Missie en visie	3
Hoogtepunten 2018 van maand tot maand	4
I. Voorwoord	5
2. Campagnes	6
Inleiding.....	6
Bont en mode.....	6
Nertsen.....	8
China fur free.....	9
Zeehonden.....	9
Dom Bontje.....	10
3. Communicatie en fondsenwerving	11
Inleiding.....	11
Educatie en voorlichting.....	11
Fondsenwerving.....	12
Webshop.....	12
4. Organisatie	14
Inleiding.....	14
Bestuur.....	14
Medewerkers.....	14
Vrijwilligers.....	14
Samenwerking.....	15
5. Financiële resultaten	16
Inleiding.....	16
Financieel beleid.....	16
Financieel resultaat.....	16
Kerngetallen.....	16
Kosten en beheer organisatie.....	17
Legaten en beheer rekening dierencoalitie.....	17
Vooruitblik 2019	18
Jaarrekening	19

Bont voor Dieren komt in actie tegen dierenleed. Wij zetten ons in voor alle dieren die het slachtoffer zijn van de bontindustrie. De bontindustrie is ethisch onverantwoord en kenmerkt zich door dierenleed.

Wij streven ernaar dat:

- consumenten geen bont kopen of dragen
- politici wettelijke maatregelen nemen tegen de bontindustrie
- modeontwerpers geen bont in hun collectie gebruiken
- winkels stoppen met de verkoop van bontproducten

Visie

Bont voor Dieren zet zich in voor alle dieren die het slachtoffer zijn van de bontindustrie door te streven naar een mondiaal verbod op de productie en verkoop van bont.

HOOGTEPUNTEN 2018

VAN MAAND TOT MAAND

MAART

- Campagne tegen de zeehondenjacht Canada
- Lobby voor Servisch bontfokverbod

JANUARI

- Wilfred Genee wint verkiezing Dom Bontje
- Noorwegen kondigt einde van bontindustrie aan
- Familie Kluivert in actie tegen bontkragen

FEBRUARI

- Polen werkt aan bontfokverbod
- Bont voor Dieren en Animal Rights brengen NVWA voor de rechter

NOVEMBER

- Schadelijke stoffen aangetroffen bontkragen uit China
- BN-ers dragen uniek T-shirt Bos Kosten
- De straat op tijdens Fur Free Friday

SEPTEMBER

- Burberry gaat bontvrij!
- Start wereldwijde campagne tegen Prada
- Brief Amsterdam Fashion Week

JUNI

- Petitieactie 'Stop dierenleed China'
- Uitspraak rechter openbaarheid gegevens nertsenfokkerijen

MEI

- Ernstig dierenleed bij nertsentransport vanuit Nederland
- Rabobank breekt met de bontindustrie

APRIL

- Amsterdam gaat verkoop bont op markten verbieden
- Schoenengigant Torfs gaat bontvrij!
- Weer misstanden aangetoond op Finse vossenfokkerij

DECEMBER

- Bontblocker bij Woolrich in Amsterdam
- Wie verdient titel Dom Bontje 2018?

OKTOBER

- Symposium Bont voor Dieren tijdens Vegfest
- Stop de kooien!

AUGUSTUS

- Airforce gebruikt geen bont meer in kindergassen
- Schokkende beelden fokkerij Litouwen

JULI

- Nertsenfokverbod in heel België aangekondigd
- Stop de zeehondenjacht in Namibië

1 VOORWOORD

Hierbij presenteren wij het jaarverslag 2018. Een veelbewogen jaar waarin we vol energie verder hebben voortgebouwd op onze sterke basis. Dit heeft geleid tot hele mooie successen.

Zo zijn mede dankzij onze aanhoudende campagnes meerdere grote internationale modemerken gestopt met het gebruik van bont. Ook worden steeds meer consumenten zich bewust van het dierenleed dat gepaard gaat met de productie van hun bontkragen. Door alle inspanningen die geleid hebben tot het bontfokverbod in Nederland in 2024, heeft Bont voor Dieren veel know-how opgebouwd. Deze kennis zetten we nu in om andere landen te helpen om ook daar fokverboden te realiseren. Het was tevens het jaar waarin we, in samenwerking met andere dierenwelzijnsorganisaties, misstanden hebben blootgelegd en rechtszaken hebben gevoerd. Veelal met succes.

Maar wat mij ook is bijgebleven uit 2018, is dat de bontkragen helaas nog niet uit het straatbeeld verdwenen zijn. Het bontvrij worden van onze straten kan niet snel genoeg gaan. Vandaar dat ik mij zeer verheug op de documentaire waar in 2018 zo hard aan gewerkt is. Deze documentaire over de productie van bontkragen werken we in 2019 verder uit. Want de eerste stap naar verandering is bewustwording. En hoe meer mensen we bereiken, hoe eerder we ons einddoel realiseren: een bontvrij Nederland!

Wij zijn dankbaar voor alle bijdragen van zoveel betrokken mensen die ons ook in het afgelopen jaar hebben geholpen. Naast ons professionele team met zijn grote inzet, zijn het onze vrijwilligers die grote aantallen jongeren bereikt hebben met scholenvoorlichting, die stands bemand hebben om mensen te informeren over bont, die de straat opgegaan zijn met ludieke bewustwordingsacties, om deel te nemen aan demonstraties en om petitie's te laten tekenen. Tevens zijn het onze donateurs die al deze activiteiten mogelijk maakten en de BN'ers die zich belangenloos hebben ingezet voor de dieren. Maar ik bedank hierbij ook hartelijk de betrokken burgers en consumenten die de moeite hebben genomen om naar onze boodschap te luisteren en hun bontkragen hebben afgedaan, die voor diervrije kleding-alternatieven hebben gekozen, vrienden of familieleden bewust hebben gemaakt of op een andere manier hebben bijgedragen aan meer dierenwelzijn en minder bont. Ik dank iedereen die niet aan de zijlijn is blijven staan, maar de moed heeft getoond om mee te doen voor een bontvrije wereld.

Namens het bestuur veel leesplezier en ook in 2019 weer graag tot ziens!

Met diervriendelijke groet,
Myrna van de Laar

2.0 CAMPAGNES

- INLEIDING

Wij zijn ervan overtuigd dat mensen de waarheid achter bont moeten weten. Wij doen dit door ieder jaar bepaalde merken, ontwerpers, en bontdragende personen erop te wijzen dat hun beleid of gedrag groot dierenleed met zich meebrengt. Met deze aandacht boeken we grote resultaten, omdat bedrijven hun beleid aanpassen en bekende Nederlanders en ontwerpers het bont afzweren om niet als Dom Bontje genomineerd te worden.

Maar wij geloven ook in een ondersteunende en positieve aanpak. Daarom werken we samen met de lokale overheid en ondernemers om bijvoorbeeld een straat of evenement bontvrij te verklaren en bontvrije winkels op social media te bejubelen. Ook steunen we partnerorganisaties in andere landen met campagnes, lobby of voorlichtingswerk.

2.1 CAMPAGNES - BONT EN MODE

In 2018 was het merkbaar dat er een grote kentering gaande is in de mode-industrie. Consumenten vinden het steeds belangrijker dat kleding diervriendelijk en duurzaam is. Dit standpunt wordt door steeds meer modehuizen overgenomen. Mede doordat jonge medewerkers zelf ook van mening zijn dat bont niet meer van deze tijd is. In 2018 besloten Furla, Versace, Coach, Diane von Fürstenberg, Jean Paul Gaultier en Chanel te stoppen met bont. In de Verenigde Staten wordt aan steeds meer bontverboden gewerkt. De steden Los

Angeles en San Francisco besloten de verkoop van bont te verbieden. Er is zelfs een voorstel ingediend om de productie en verkoop van bont in heel Californië aan banden te leggen. De London Fashion Week was geheel bontvrij. Ondanks deze ontwikkelingen blijven de campagnes van Bont voor Dieren hard nodig. In het straatbeeld blijven we bontkragen zien. Daarnaast komt bont steeds vaker terug als accessoire, zoals pompons aan mutsen of sleutelbossen. Ook zien we konijnenbont regelmatig terug in het interieur.

Amsterdam Fashion Week bontvrij

Steeds meer Fashion Weeks besluiten het niet toe te staan dat er bont op de catwalk getoond wordt.

Oslo en Helsinki hebben een bontvrije Fashion Week. In 2018 sloot een van de grootste, de London Fashion Week, zich hierbij aan. Bont voor Dieren voert al jarenlang campagne voor een bontvrije Amsterdamse Fashion Week. Nu de Fashion Week een nieuwe eigenaar en andere opzet heeft gekregen, heeft Bont voor Dieren een open brief naar de organisatie van de Amsterdam Fashion Week gestuurd met de oproep bontvrij te gaan.

Bontvrijlijst

De Bontvrijlijst is een lijst met honderden kledingwinkels, -merken en mode-ontwerpers. Het is het naslagwerk voor consumenten die bontvrij willen winkelen. Grote merken, kleine boetieks, duurzame

merken, modeontwerpers, zij zijn allemaal te vinden op de lijst. Met de Bontvrijlijst vertegenwoordigt Bont voor Dieren het internationale Fur Free Retailer Program. Bedrijven nemen zelf contact op met Bont voor Dieren voor een vermelding op de lijst. Bedrijven komen op de lijst te staan na ondertekening van de Bontvrijverklaring. In 2018 werden onder andere Tango Shoes, Wolf and Storm en Torfs aan de Bontvrijlijst toegevoegd.

Are you fur real?

De bekende Nederlandse modeontwerper Bas Kusters heeft met Bont voor Dieren de krachten gebundeld en een statement tegen bont gemaakt. Met een uniek T-shirt en tas, speciaal ontworpen voor Bont voor Dieren, vragen Bas Kusters en vele bekende Nederlanders om aandacht voor het dierenleed dat schuil gaat achter bontkragen. De opbrengst van het shirt is bestemd voor de campagnes tegen de bontindustrie. Bekende Nederlanders poseerden met het shirt en riepen hun volgers via social media op het shirt te kopen om zo onze campagnes te steunen. Onder meer Anna Drijver, Janine Abbring, Loretta Schrijver, Geraldine Kemper, Sanne Vogel, Aafke Romeijn, Ruben van der Meer, André Dongelmans, Kimberly Klaver, Mark Schadenberg, Tarikh Janssen, Tatum Dagelet, Sophie Hilbrand, DJ Wannabeastar en Eddy Zoëy werkten hier aan mee.

Facebookcampagne tegen bontkraagmerken

Via een online campagne werden consumenten gewaarschuwd voor het dierenleed dat aan bontkragen kleeft. Zij werden gewaarschuwd voor de kledingmerken Woolrich, Moncler, Canada Goose en Parajumpers. Deze gebruiken wasbeer-

honden-, coyote-, en vossenbont. De Facebookposts gaven voorlichting over de herkomst van het bont.

Help Burberry voor een bontvrij beleid te kiezen

In mei 2018 gaf Burberry aan te overwegen om bontvrij te gaan. Als reactie hierop zijn wij een campagne gestart om Burberry het laatste zetje te geven. We hebben onze achterban opgeroepen om Burberry te mailen met het verzoek definitief te stoppen met het gebruik van bont. Een paar maanden later kregen wij geweldig nieuws: Burberry gebruikt geen bontproducten meer in haar collectie.

Prada bontvrij

Tijdens het najaar lanceerde Bont voor Dieren samen met de Fur Free Alliance een grote campagne om Prada te overtuigen te stoppen met bont. Nu steeds meer grote modehuizen besluiten over te stappen naar een bontvrijbeleid kan Prada niet langer achterblijven. Wereldwijd namen meer dan een half miljoen mensen contact op met Prada om te laten weten dat het gebruik van bont niet meer van deze tijd is.

Bontblocker blokkeert bont-etage

Roorda Reclamebureau heeft voor Bont voor Dieren de Bontblocker bedacht. De Bontblocker is een aanhanger met daarop de boodschap: "Waarschuwing etalage met martelmode". De aanhanger werd een hele dag op de parkeerplaats voor de etalage van bontkragenmerk Woolrich in Amsterdam geplaatst. Hierdoor werd het zicht op de etalage met bontkragen geblokkeerd. Via Tikkie was het mogelijk om een bijdrage voor de parkeerkosten te leveren. Daar werd

massaal gehoor aan gegeven, waardoor het in het toekomst mogelijk is om de actie te herhalen. Bij de aanhanger stonden medewerkers en vrijwilligers van Bont voor Dieren om het winkelend publiek voor te lichten over het bont dat door Woolrich verkocht wordt. Dit was de aftrap van een langlopende campagne.

Fur Free Friday 2018

Op 23 november was het wereldwijd Fur Free Friday. Bont voor Dieren ging met mascotte Wally Wasbeer de binnenstad van Amsterdam in om mensen die geen bont droegen te complimenteren. Ook gaven we bontdragers voorlichting over het bont dat zij aanhadden.

Familie Kluivert nieuwe ambassadeurs Bont voor Dieren

De familie Kluivert is in 2018 een samenwerking aangegaan met Bont voor Dieren. Patrick, Rossana, Nino en Shane zetten zich belangeloos in tegen bont. Zij steunen de campagnes en het werk van Bont voor

Dieren. Zo was Shane te gast bij het RTL 4 programma Koffietijd om te vertellen over het dierenleed achter bont. Via de Instagram- en Facebookpagina van Bont voor Dieren werden een tas, T-shirt en een slabbetje verloot die gesignd waren door Patrick, Rossana, Nino en Shane.

Eerste symposium Bont voor Dieren

Op 27 en 28 oktober 2018 vond de beurs Vegement VegFestNL plaats in de Jaarbeurs in Utrecht. Tijdens de beurs lieten honderd standhouders bezoekers kennis maken met een grote verscheidenheid aan

veganistische producten. Ook Bont voor Dieren was op de beurs vertegenwoordigd met een kraam.

Bont voor Dieren was door Vegement uitgenodigd om op de tweede dag van de beurs een symposium te organiseren. Voor het dagvullende programma hebben wij zelf en verschillende sprekers lezingen gehouden. Deze gingen niet alleen over bont en het dierenleed dat erachter schuilgaat. Er was ook een lezing van Karen Soeters over het maken van documentaires en de invloed die deze kunnen hebben. Natuuractivist Laurens de Groot kwam vertellen over zijn jarenlange strijd voor het behoud van bedreigde diersoorten. Medeoprichter van de Geitenwollenwinkel Abigail Bakker legde uit waarom hun producten duurzaam en helemaal vegan zijn en hoe hun succesvolle project tot stand is gekomen. Europarlementariër Anne-Marie Mineur en Provinciaal Statenlid Bram van Liere vertelden over hun werk in de politiek en welke rol dierenwelzijn daarin kan spelen.

2.2 CAMPAGNES - NERTSEN

Na jaren van lobbyen zal vanaf 2024 in Nederland het nertsenfokverbod ingaan. Tot die tijd voeren wij samen met Animal Rights procedures tegen uitbereidingen van bestaande nertsenhoudertijen en dierenwelzijnsovertredingen. We dienden een wob-verzoek in om gegevens openbaar te krijgen. Ook dienen we in 2018 handhavingsverzoeken in bij het NVWA wanneer we overtredingen vermoeden.

In 2018 maakte de Rabobank bekend wereldwijd te stoppen met het investeren in de bontindustrie. Dit is goed nieuws, want deze bank stond bekend als een grote financier in de bontindustrie en ook de nertsenhoudertij in Nederland.

2.3 CAMPAGNES - CHINA FUR FREE

Het bont dat in het Nederlandse straatbeeld te zien is, wordt voornamelijk in China geproduceerd. In China zijn nauwelijks regels over het houden van dieren. Ook is de bontindustrie daar totaal niet transparant. Hierdoor is het voor veel consumenten niet duidelijk hoe dieronvriendelijk hun bontkraag is. Daarom heeft Bont voor Dieren het plan opgevat om naar China te gaan en een documentaire te maken over de dieren die daar in de bontindustrie leven. Hiervoor was veel geld nodig. Via een crowdfundingactie lukte het ons om in 2018 het benodigde bedrag, namelijk € 17.950 op te halen.

In het voorjaar was een team van Bont voor Dieren naar China gereisd om undercover beelden te maken. Zij kwamen terug met vreselijke verhalen. De documentaire wordt op dit moment afgerond en zal op een later moment verschijnen.

De beelden die in China zijn gemaakt hebben wij al gebruikt voor een voorlichtingscampagne. Op 60 scholen hebben wij minimaal drie posters laten hangen met een foto van een jonge vos. Deze foto is door ons team in China gemaakt. Op de poster staat de zin "Ik ben nu een bontkraag". Op deze manier maken wij jongeren bewust van de herkomst van het bont dat zij dragen.

Yulin

Ook zijn onze waarnemers, eenmaal in China, samen met een team naar

het hondenvleesfestival Yulin geweest. Tijdens dit festival worden tien dagen lang honden, maar ook katten, op gruwelijke wijze om het leven gebracht. De honden worden dagenlang gemarteld voordat ze worden gedood. Ze worden vaak levend gekookt, verbrand of gevild. Het RTL Nieuws interviewde onze waarnemer. Het bleek dat de slachting veel massaler is dan in 2017. Naar schatting werden er 15.000 honden gedood "Het geblaf en gekrijs van de dieren gaat door merg en been", aldus onze waarnemer. Op onze website en social media deden wij uitgebreid verslag van haar bevindingen.

2.4 CAMPAGNES - ZEEHONDEN

Steeds meer landen stellen een importverbod in op zeehondenbont. In 2018 sloot India zich aan bij de ruim 35 landen die de import al hadden verboden. Toch vinden er in een aantal landen nog steeds bloederige zeehondenjachten plaats. De grootste vinden plaats in Canada en Namibië.

Canada, stop de jacht!

In april was de Canadese zeehondenjacht weer van start gegaan. Ondanks dat er nog nauwelijks een afzetmarkt is voor het bont, gingen ook dit jaar weer jagers het Canadese ijs op om de jonge dieren te doden. Het kost de Canadese overheid meer aan subsidie, dan de jacht oplevert. Wij hebben de hulp in geroepen van onze achterban, door

iedereen te vragen om een protestmail te versturen via onze website. Deze werd naar de Canadese minister-president Justin Trudeau en de minister van visserij Dominic LeBlanc gestuurd. Hier hebben 5000 mensen gehoor aan gegeven. Ook hebben wij via social media voorlichting gegeven over de zeehondenjacht en bekendheid gegeven aan het verloop van de zeehondenjacht in 2018.

Protestmailactie tegen de Namibische minister van Visserij

Tijdens de jaarlijkse Namibische zeehondenjacht worden duizenden Kaapse pelsrobber gedood. De voornamelijk jonge zeehonden worden op het strand bijeen gedreven, waarna ze worden doodgeknuppeld of -geschoten. Er was in 2018 slechts één persoon die een vergunning had voor de jacht, de

bonthandelaar Hatem Yavuz. Deze was geldig tot en met 31 december 2018.

Daarom waren wij bij de start van de jaarlijkse jacht, in juli een mailactie gestart. Deze was gericht op de Namibische minister van Visserij, Bernhard Esau. Meer dan 3000 mensen hebben de protestmail verstuurd.

2.5 CAMPAGNES - DOM BONTJE

Presentator Wilfred Genee werd op 1 januari 2018 verkozen tot winnaar van de titel Dom Bontje 2017. Met deze jaarlijkse verkiezing vraagt Bont voor Dieren aandacht voor het dierenleed dat achter bont schuilt en worden publieke persoonlijkheden opgeroepen om hun verantwoordelijkheid te nemen en hun promotie voor dierenleed te beëindigen.

Wilfred Genee is wekelijks te zien in het populaire programma Voetbal Inside en bereikt een miljoenenpubliek. Direct na de nominatie wees collega presentator Johan Derksen hem op het feit dat bont puur dierenleed is en dat Genee wel beter had kunnen weten. Deze steun van Derksen tegen de bontindustrie hebben een boost aan stemmen op Genee opgeleverd.

3.0 COMMUNICATIE EN FONDSENWERVING

- INLEIDING

Bont voor Dieren geeft al jaren voorlichting, bijvoorbeeld op scholen. Vaak zijn jongeren zich niet bewust van de herkomst van hun bontkraag en helpt goede informatie hen een betere afweging te kunnen maken over hun aankopen. Ook bezoeken wij regelmatig beurzen om mensen voor te lichten over het gebruik van bont.

3.1 COMMUNICATIE EN FONDSENWERVING

- EDUCATIE EN VOORLICHTING

Jongeren en volwassenen zijn zich vaak niet bewust van de herkomst van hun bontkraag. Daarnaast wordt het dragen van een jas van merken als Woolrich en Canada Goose onder veel jongeren gezien als een statussymbool. Aan deze jassen zitten bontkragen van coyote. Voorlichting met interactie (bijvoorbeeld het doen van de bonttest) heeft effect binnen deze doelgroepen. Bont voor Dieren geeft al vele jaren voorlichting op scholen, zodat de jeugd een betere afweging kan maken over de aankopen. Dit doen we door middel van het geven van gratis gastlessen, maar ook door het spreekbeurt- en educatief pakket op de website. Door mee te doen aan diverse events met stands op meerdere beurzen, bereiken wij volwassenen die nog onwetend zijn over het dierenleed en hoe echt bont van nepbont te onderscheiden.

Gastlessen

Zowel basisscholen als scholen in het voortgezet onderwijs kunnen bij Bont voor Dieren gastlessen aanvragen. De lessen worden gegeven door vrijwilligers die door Bont voor Dieren zijn getraind tot gastdocent. Bont voor Dieren heeft

in 2018 in totaal 50 gastlessen gegeven en daarmee ruim 1500 jongeren bereikt. Tijdens de gastlessen is er altijd ruimte voor discussies, om de leerlingen zelf aan het denken te zetten over wat ze dragen en waarom. Leerkrachten vragen de gratis gastlessen bij Bont voor Dieren aan en zijn enthousiast over het resultaat dat we boeken tijdens een gastles.

Spreekbeurtpakketten

Het gratis spreekbeurtpakket van Bont voor Dieren is te downloaden via de website. Ook kan er gratis extra uitdeelmateriaal aangevraagd worden. In 2017 is het spreekbeurtpakket 654 keer gedownload via onze website, waarmee we zo'n 16.350 leerlingen hebben bereikt. En 71 leerlingen hebben ons extra uitdeelmateriaal opgevraagd voor hun spreekbeurt. Vele leerlingen

hebben ons laten weten dat ze een hoog cijfer hebben ontvangen voor de spreekbeurt. We kunnen constateren dat het spreekbeurtpakket van Bont voor Dieren een jaarlijks succes is waarmee duizenden leerlingen worden bereikt die leren wat bont nu precies is.

Events en stands

Bont voor Dieren is regelmatig aanwezig op diverse evenementen om te flyeren of voorbijgangers te informeren over bont. We doen dit bij alle acties die wij op straat voeren, maar ook bij diervriendelijke festivals en markten. Wij hebben ervaren dat mensen aanspreken op straat een zeer effectief middel is om mensen te informeren over bont en om

mensen zelfs over te halen bont in te leveren. Het valt bij deze voornamelijk volwassen doelgroep op dat er nog veel onwetendheid heerst over de herkomst van bont, hoeveel bont er momenteel nog verkrijgbaar is en hoe echt bont van nepbont onderscheiden kan worden.

3.2 COMMUNICATIE EN FONDSENWERVING

- FONDSENWERVING

Bont voor Dieren hanteert als norm en conform de eisen van het CBF dat de kosten van fondsenwerving in een boekjaar niet meer dan 25% van de opbrengsten van de fondsenwerving in dat jaar mogen bedragen. De kosten van fondsenwerving bedroegen in 2018 € 35.744, dit is 10,2% van de opbrengst van de fondsenwerving.

Er is een nieuwe campagne over nalaten gelanceerd door 89 goede doelen, waaronder Bont voor Dieren. De campagne laat zien hoe mensen, die zich verbonden voelen met een goed doel, met een 'toegift' hun idealen voort kunnen laten leven. Uit onderzoek blijkt dat twee op de drie Nederlanders overweegt om een goed doel op te nemen in hun

testament. De website toegift.nl en een televisiecommercial laten de mogelijkheden daarvoor zien.

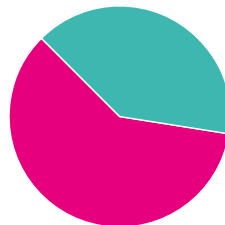
Er is een SMS-actie opgestart. Hierbij kon het publiek BONTVRIJ sms-en en hiermee eenmalig € 3 doneren.

Er zijn diverse fondsen aangeschreven voor een online en offline voorlichtingscampagne door heel Nederland die bontdragende jongeren op interactieve wijze confronteert met het leed achter de bontkraag. Het doel is om de jongeren te laten besluiten geen bont meer te dragen of te kopen.

In 2018 had Bont voor Dieren 6082 donateurs.

3.3 COMMUNICATIE EN FONDSENWERVING - WEBSHOP

Verkoop	€ 13.557,00
Inkoop	€ 5.440,00
Netto omzet	€ 8.117,00

Aantal webshopartikelen verkocht: 1011

Aantal nieuwe webshopartikelen: 11

Top 5 meest verkochte artikelen:

- Kerstkaarten set
- Stickers stop de schaamkragen
- Sleutelhanger
- Bas Kusters T-shirt
- Stickers Fur Coats are worn by

Het streven bij inkoop nieuwe webshopartikelen is dat deze waar mogelijk van duurzame grondstoffen geproduceerd zijn, met een natuurvriendelijke productiemethode en onder correcte werkomstandigheden. De logo's van overeenkomstige keurmerken worden ook altijd bij de artikelen in beeld gebracht.

4.0 ORGANISATIE

- INLEIDING

Bont voor Dieren zou niet zo succesvol kunnen zijn zonder de steun van de vrijwilligers en het bestuur. Ook werken wij wereldwijd samen met andere organisaties om onze doelstellingen te behalen.

4.1 ORGANISATIE - BESTUUR

Het bestuur van Bont voor Dieren bleef stabiel in 2018 en bestond uit twee mannen en twee vrouwen. Het betrof de volgende personen:

Myrna van de Laar is de voorzitter van Bont voor Dieren. Naast haar inzet voor Bont voor Dieren is zij betrokken bij de Eerlijke Verzekeringswijzer en is zij fractiesecretaris van de Partij voor de Dieren.

Leonie Vestering is secretaris en lid van de provinciale Staten van Flevoland.

Jasper Blom is penningmeester. In het dagelijks leven is hij docent politieke economie aan de universiteit van Amsterdam.

Boris Jansen is ondernemer en eigenaar van Fancyfarmers Enterprises. Daarnaast is hij algemeen bestuurslid bij Bont voor Dieren.

In 2018 vergaderde het bestuur vijf keer. De reguliere bestuursvergaderingen vonden plaats op het kantoor van Bont voor Dieren. De jaarlijkse beleidsdag, met directeur en bestuur, vond in november plaats in Amsterdam. Tijdens de bijeenkomst zijn de prioriteiten voor 2019 bepaald die terugkomen in het jaarplan 2019.

4.2 ORGANISATIE - MEDEWERKERS

Bont voor Dieren had in 2018 gemiddeld 2,6 fte in dienst. Voor de beloning wordt het adviesloongebouw van de VFI gehanteerd. Gedurende het jaar vonden er personele wijzigingen plaats: er is een nieuwe office manager aangesteld en een campagnemedewerker heeft Bont voor Dieren verlaten. Het team van betaalde medewerkers wordt op waardevolle wijze ondersteund door drie vaste kantoorvrijwilligers. Daarnaast heeft Bont voor Dieren regelmatig een beroep gedaan op een team trouwe vrijwilligers bij publiek- en mediacampagnes.

De directie van Bont voor Dieren bestaat uit één persoon: Nicole van Gemert. Zij heeft een contract voor onbepaalde tijd van 36 uur. Haar bruto loon bedraagt € 51.718,-. Daar komen pensioen (€ 2.545,-) en vakantiegeld (€ 3.987,-) bij. Het bestuur acht deze bezoldiging in lijn met zwaarte en verantwoordelijkheden van deze functie. In 2018 zag zij af van een periodieke verhoging van haar salaris.

De directeur van Bont voor Dieren bekleedde tevens diverse nevenfuncties. Ze was tot maart actief als gemeenteraadslid in Utrecht en algemeen bestuurslid van STIL, de stichting voor mensen zonder verblijfsvergunning. Tevens is zij lid van het dagelijks bestuur van de Dierencoalitie en vicevoorzitter van de Fur Free Alliance.

4.3 ORGANISATIE - VRIJWILLIGERS

Zonder vrijwilligers is het voor Bont voor Dieren praktisch onmogelijk om haar straatcampagnes, gastlessen en andere werkzaamheden uit te voeren. Het team van actieve vrijwilligers bestond in 2018 uit 20 tot 25 personen. Zij zijn gastlesdocent, vrijwilliger voor straatacties en beurzen of kantoorvrijwilliger. In 2018 hebben zij onder andere meegeholpen tijdens Veggieworld, Vegement Vegfest NL, Fur Free Friday, de Bontblockercampagne en de nertsensdemonstratie in Den Haag.

4.4 ORGANISATIE - SAMENWERKING

Dierencoalitie

De Dierencoalitie komt vier keer per jaar bij elkaar voor een algemene ledenvergadering. Daarin worden campagnes en strategieën besproken en expertise uitgewisseld. Tevens wordt besloten op welke dierenwelzijnsthema's gezamenlijk actie wordt ondernomen. Bont voor Dieren heeft zitting als penningmeester in het bestuur. Het bestuur vergadert eens per twee maanden.

Fur Free Alliance

Bont voor Dieren is lid-organisatie en vicevoorzitter van de Fur Free Alliance. Dit samenwerkingsverband bestaat uit meer dan 40 organisaties van over de hele wereld die zich inzetten tegen bont. Samen lobbyen we bij de Europese Unie, we voeren gemeenschappelijke campagnes en adviseren en ondersteunen elkaar. Twee keer zijn de lidorganisaties uit 27 verschillende landen in 2018 samengekomen om gezamenlijke campagnes en lobbyinitiatieven te bespreken. Via een e-mailgroep wordt er gedurende het hele jaar kennis en advies uitgewisseld. Bont voor Dieren steunt andere dierenwelzijnsorganisaties door informatie en expertise te bieden, met name op het gebied van bontfokverboden.

Bont voor Dieren heeft met de Fur Free Alliance en Eurogroup for Animals een tentoonstelling en een rondetafel-discussie georganiseerd in het Europees Parlement over het afschaffen van de bontindustrie in Europa. Hier is veel Poolse pers op afgekomen. Dit heeft gezorgd heeft voor een nieuwe impuls aan het debat in Polen, waar een bontfokverbod ter discussie staat.

Bont voor Dieren en andere lid-organisaties van de Fur Free Alliance stuurden een brandbrief naar het Servische parlement. Ook de achterban is opgeroepen om een brief te sturen. Het naderende verbod op het fokken van chinchilla's in Servië stond onder druk door een stevige lobby van de bontindustrie. Het verbod zou op 1 januari 2019 in gaan, maar de bontindustrie probeerde dit met tien jaar uit te stellen. Ook was Bont voor Dieren te gast in het parlement van Servië. We spraken met de vicevoorzitter van het parlement en met verschillende andere parlementariërs. Onze lobby was succesvol, want uiteindelijk is het bontfokverbod niet uitgesteld.

Eurogroup for Animals

Dierenleed kent geen grenzen. Daarom zijn wij lid van de Eurogroup for Animals. Er wordt op Europees niveau gelobbyd voor betere wetgeving en handhaving van dieren die gehouden worden voor de bontindustrie.

5.0 FINANCIËLE RESULTATEN

- INLEIDING

De zwaartepunten die Bont voor Dieren op het gebied van beleid en campagne heeft gelegd in het jaarplan 2018, zijn terug te vinden in de 'Jaarrekening Bont voor Dieren 2018'. Soms dwingen externe ontwikkelingen ons gedurende het jaar tot bijsturen van de prioriteiten, dan is dit ook zichtbaar in de jaarrekening. Door op deze wijze flexibel en met wijsheid om te gaan met de ons toevertrouwde gelden, toont Bont voor Dieren dat de inkomsten niet opgespaard moeten worden in de vorm van vermogen, maar op zinvolle en effectieve wijze aan de doelstelling van Bont voor Dieren moeten worden besteed.

5.1 FINANCIËLE RESULTATEN - FINANCIEEL BELEID

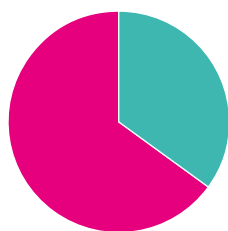
In 2018 heeft de jaarlijkse controle plaatsgevonden ten behoeve van het CBF-certificaat voor Goede Doelen. Dit had een positief resultaat, waardoor Bont voor Dieren haar keurmerk behoudt. Ook heeft Bont voor Dieren het ANBI-keurmerk. Het financieel verslag en jaarverslag voldoen aan de regels van beiden keurmerken.

5.2 FINANCIËLE RESULTATEN - FINANCIEEL RESULTAAT

In het verslagjaar 2018 heeft Bont voor Dieren € 232.526 besteed aan de doelstelling.

Er is in 2018 hard aan gewerkt om na een slecht financieel jaar in 2017 de organisatie weer een gezonde basis te geven.

De continuïteitsreserve is bepaald op basis van de veronderstelling dat een buffer van minimaal 55% en maximaal 65% van de lasten die direct verband houden met de exploitatie van Bont voor Dieren toereikend is (campagnekosten uitgezonderd). In 2018 bedroegen deze lasten € 223.000, hetgeen resulteert in een reserve van € 144.950.

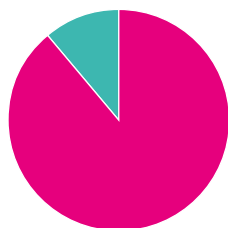

Doelmatige bestedingen 2018

■ Besteding doelstelling	232.526,00	65,39%
■ Overig	123.072,72	34,61%

5.3 FINANCIËLE RESULTATEN - KERNGETALLEN

In 2018 bedraagt het percentage 'totaal bestedingen aan doelstellingen' gedeeld door 'totaal van baten' 65,39%. Het percentage 'kosten eigen fondswerving' gedeeld door 'baten uit eigen fondswerving' bedraagt in 2018 11,30%.

Inkomsten

■ Overig	88,70%
■ Baten uit eigen fondswerving	11,30%

5.4 FINANCIËLE RESULTATEN - KOSTEN EN BEHEER ORGANISATIE

Bont voor Dieren had als norm voor de kosten van beheer en administratie voor 2018 een bedrag van € 54.869. De werkelijke kosten in 2018 bedroegen € 48.680.

Bont voor Dieren ontvangt giften van donateurs, diverse fondsen, sponsoring en de Vriendenloterij.

5.5 FINANCIËLE RESULTATEN - LEGATEN EN BEHEER REKENING DIERENCOALITIE

Het vermelde bedrag van de legaten van € 44.671 in de jaarrekening is niet het totale bedrag dat Bont voor Dieren over 2018 tot haar beschikking had. Van dit totaalbedrag is € 34.102 pas in 2019 daadwerkelijk door executeurs overgemaakt.

Het feit dat het in 2018 kenbaar was dat we dit bedrag zouden ontvangen, is wettelijk gezien wel de reden dat het vermeld staat in de jaarrekening van 2018.

Op 31 december 2018 had Bont voor Dieren op de Triodos betaal- en spaarrekening het totaalbedrag van € 71.149 staan. Echter, met de Dierencoalitie was in 2018 afgesproken dat Bont voor Dieren hun liquide middelen ter waarde van € 38.041 tijdelijk zou beheren. Bont voor Dieren was in 2018 namelijk penningmeester van dit samenwerkingsverband. Het daadwerkelijke bedrag dat Bont voor Dieren op 31 december 2018 tot haar eigen beschikking had op de Triodos betaal- en spaarrekening was € 33.108. Met de Dierencoalitie is overeengekomen dat Bont voor Dieren vanaf 2019 niet meer de liquide middelen van de Dierencoalitie zal beheren.

6 OP WEG NAAR HET JAARVERSLAG 2019: EEN VOORUITBLIK

Een terugblik zonder een vooruitblik is als reizen zonder eindbestemming. Als nieuwe directeur is het dan ook een eer om vanaf april 2019 het bijzondere en mooie werk van Bont voor Dieren voort te mogen zetten.

In de eerste helft van 2019 zijn we begonnen met diverse ludieke publieks-campagnes. Ook in de tweede helft volgen bekende en nieuwe campagnes.

Alle facetten van de overgangstransitie van het nertsenfokverbod blijven we in 2019 nauw in de gaten houden. Politiek lobbyen blijft een zaak waar we ons voor blijven inzetten om Nederland geheel bontvrij te krijgen. Terwijl we natuurlijk publieksvoorlichting en onderzoek, onze bekende speerpunten, zullen voortzetten.

Succes bereik je samen en daarom zijn we constant bezig met verdere verdieping met samenwerkingspartners zoals de Fur Free Alliance, Eurogroup for Animals en de Dierencoalitie. Er staan projecten op de agenda die we met enthousiasme zullen lanceren.

Kortom: 2019 wordt dankzij ons team, onze vrijwilligers, onze donateurs, onze achterban en alle samenwerkingspartners een spannend en bijzonder jaar. Samen zullen we in 2020 met veel tevredenheid terugblikken op 2019. Graag nodigen we je uit om samen op deze boeiende reis te gaan! Reis je mee?

Met diervriendelijke groet,

Natalie Wanga

Stichting Bont voor Dieren

Amsterdam

Jaarrekening 2018

FAAS ACCOUNTANTS
020-7051377
DAMMERWEG 103C
NEDERHORST DEN BERG
19-08-'19

INHOUDSOPGAVE

PAGINA

1	Balans per 31 december 2018	2
2	Staat van baten en lasten over 2018	3
3	Waarderingsgrondslagen	4
4	Toelichting op de balans per 31 december 2018	5
5	Grondslagen voor resultaatbepaling	8
6	Toelichting op de staat van baten en lasten over 2018	9
7	Uitvoeringskosten eigen organisatie naar bestemming	13
8	Begroting over 2019	14
9	Toelichting op de begroting over 2019	15
10	Kasstroomoverzicht over 2018	19

1. BALANS PER 31 DECEMBER 2018

(na voorgestelde resultaatbestemming)

	31 december 2018		31 december 2017	
	€	€	€	€
ACTIVA				
<u>Vaste activa</u>				
Materiële vaste activa		0		340
Financiële vaste activa		<u>7.352</u>		<u>6.747</u>
		7.352		7.087
<u>Vlottende activa</u>				
Vorraden		16.512		11.602
Vorderingen		49.034		25.677
Liquide middelen		<u>226.302</u>		<u>199.022</u>
		291.848		236.301
TOTAAL ACTIVA		<u><u>299.200</u></u>		<u><u>243.388</u></u>
	31 december 2018		31 december 2017	
	€	€	€	€
PASSIVA				
<u>Reserves en fondsen</u>				
Continuïteitsreserve		144.950		174.350
Bestemmingsfondsen		0		0
Overige reserve		<u>118.622</u>		<u>24.875</u>
		263.572		199.225
<u>Kortlopende schulden</u>		35.628		44.163
TOTAAL PASSIVA		<u><u>299.200</u></u>		<u><u>243.388</u></u>

2. STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

	2018		2018		2017	
	Afrekening		Begroting		Afrekening	
	€	€	€	€	€	€
Baten						
Baten eigen fondsenwerving	350.357		364.900		329.545	
Baten uit acties van derden	32.549		23.800		33.010	
Financiële baten minus lasten	90		200		382	
Verkoop artikelen	6.709		7.000		17.697	
Som der baten		389.705		395.900		380.634
Lasten						
Besteed aan doelstellingen*						
Pelsdierenfokkerij	25.938		30.684		67.630	
Bont en Mode	55.562		58.472		90.755	
Zeehonden	34.829		33.065		30.809	
China	22.780		25.823		0	
Europese campagne	15.641		19.572		24.333	
Gezamenlijke acties	23.004		29.572		38.146	
Voorlichting en Public Relations	54.772		78.089		99.360	
		232.526		275.278		351.031
Kosten werving baten						
Kosten eigen fondsenwerving	35.744		53.341		68.268	
Kosten overige baten	8.409		7.112		13.477	
		44.153		60.453		81.745
Beheer en administratie						
Kosten beheer en administratie		48.680		54.869		60.589
Som der lasten		325.358		390.600		493.364
Resultaat		64.347		5.300		-112.730
Toevoeging/ onttrekking aan:						
Crowdfunding		0				-10.436
Continuïteitsreserve		-29.400				-1.650
Overige reserve		93.747				-100.644

BOONT
VOOR DIEREN
NEDERHORST DEN BERG
19-06-19

3. WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Waarderingsgrondslagen voor de vermogensopstelling

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden aangehouden voor de bedrijfsvoering en zijn gewaardeerd op verkrijgingsprijs verminderd met lineaire afschrijvingen welke zijn gebaseerd op de geschatte economische levensduur en rekening houdend met eventuele restwaarden.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde.

Vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden

De vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

4. TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

	2018	2017
	€	€
<u>Materiële vaste activa</u>		
Boekwaarde per 1 januari	340	742
Bij: investeringen	0	0
Af: afschrijving boekjaar	-340	-402
Boekwaarde per 31 december	0	340
 <u>Specificatie</u>		
Aanschafwaarde	22.851	22.851
Cumulatieve afschrijving	-22.851	-22.511
Boekwaarde per 31 december	0	340
 <u>Financiële vaste activa</u>		
Waarborgsom	7.352	6.747
 <u>Voorraad verkoopmaterialen</u>		
Boekwaarde per 1 januari	11.602	7.353
Mutatie boekjaar	4.910	4.249
Boekwaarde per 31 december	16.512	11.602
 <u>Vorderingen</u>		
Vooruitbetaalde kosten	3.183	9.102
Debiteuren	100	0
Nog te ontvangen rente	90	382
Nog te ontvangen bedragen	45.661	16.193
	49.034	25.677
 <u>Liquide middelen</u>		
ASN bank spaarrekening	178.480	149.099
Triodos betaal- en spaarrekening	71.149	33.420
ING bank rekening-courant	9.225	15.367
ABN AMRO	4.502	0
Kasgeld	-37.054	1.136
	226.302	199.022

De liquide middelen staan ter vrije beschikking en zijn binnen korte termijn opeisbaar.

4. TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

	2018	2017
	€	€
<u>Continuïteitsreserve</u>		
Saldo per 1 januari	174.350	176.000
Resultaatbestemming boekjaar	-29.400	-1.650
Saldo per 31 december	<u>144.950</u>	<u>174.350</u>

De continuïteitsreserve is bepaald op basis van de veronderstelling dat een buffer van minimaal 55% en maximaal 65% van de lasten die direct verband houden met de exploitatie van de stichting toereikend zijn (campagnekosten uitgezonderd). In 2018 bedroegen deze lasten € 223.000 hetgeen resulteert in een reserve van € 144.950.

Bestemmingsfondsen

Crowdfunding

Saldo per 1 januari	0	10.436
Resultaatbestemming boekjaar	0	-10.436
Saldo per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>

Overige reserve

Saldo per 1 januari	24.875	125.519
Resultaatbestemming boekjaar	93.747	-100.644
Saldo per 31 december	<u>118.622</u>	<u>24.875</u>

Kortlopende schulden

Belastingen en premies inzake sociale zekerheid	4.491	5.307
Overige overlopende posten	11.789	18.724
Crediteuren	19.348	20.132
	<u>35.628</u>	<u>44.163</u>

4. TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Huurovereenkomst

Voor de huur van kantoorruimte aan de Panamalaan 110 te Amsterdam is door Stichting Bont voor Dieren een huurovereenkomst afgesloten. Ingangsdatum van de huurovereenkomst is 1 april 2016.

Deze overeenkomst heeft een looptijd van drie jaar.

Leaseovereenkomsten

De stichting heeft een tweetal lopende leaseovereenkomsten. Op 7 december 2018 is een leaseovereenkomst ingegaan voor de lease van een printer/scanner. De overeenkomst heeft een duur van 72 maanden ad € 88,14 per maand.

Daarnaast loopt er een leaseovereenkomst voor een frankeermachine ad € 21,50 per maand.

17/11/2018 13:21
15/11/2018 15:05
10/11/2018 15:05
09/11/2018 15:05

5. GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Baten uit eigen fondsenwerving

Ten aanzien van de posten begrepen in het resultaat geldt dat baten slechts zijn genomen indien en voor zover deze in het boekjaar zijn verwezenlijkt en dat met lasten is rekening gehouden die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar.

Nalatenschappen worden in het boekjaar opgenomen waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Toerekening uitvoeringskosten eigen organisatie

Bij de toerekening van de personeels- en overige personeelkosten is de geschatte tijdsbesteding van de personeelsformatie gehanteerd. De huisvestings-, kantoor-, bestuurs-, algemene- en afschrijvingskosten worden toegerekend op basis van individuele schatting per kostensoort.

De kosten van beheer en administratie bestaan uit de door de stichting gemaakte kosten in het kader van de (interne) beheersing en administratievoering, waardoor deze niet aan de doelstelling of werving van baten kunnen worden toegerekend.

De campagnekosten, uitvoeringskosten fondsenwerving en kostprijs verkoop artikelen houden rechtstreeks verband met hetzij de doelstelling hetzij de werving van baten waardoor deze hier volledig aan zijn toegerekend.

6. TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

	2018	2018	2017
	Afrekening	Begroting	Afrekening
	€	€	€
<u>Donaties, giften en schenkingen</u>			
Donaties	231.572	300.000	246.386
Giften en schenkingen	56.164	20.900	64.070
Crowdfunding	17.950	13.000	10.436
	<u>305.686</u>	<u>333.900</u>	<u>320.892</u>
<u>Nalatenschappen</u>	<u>44.671</u>	<u>31.000</u>	<u>8.653</u>
<u>Baten uit acties van derden</u>			
Sponsoring	11.100	14.800	5.144
Sponsorloterij	8.282	9.000	8.435
Rechterlijke procedures	11.038	0	19.131
Ontvangen provisie	2.129	0	300
Totaal aandeel in acties van derden	<u>32.549</u>	<u>23.800</u>	<u>33.010</u>
<u>Financiële baten minus lasten</u>			
Ontvangen rente	<u>90</u>	<u>200</u>	<u>382</u>
<u>Verkoop artikelen</u>			
Verkoop artikelen	13.557	20.000	25.364
Inkopen artikelen	-11.758	-13.000	-10.206
Voorraadmutatie	4.910	0	2.539
	<u>6.709</u>	<u>7.000</u>	<u>17.697</u>
<u>Personeelskosten</u>			
Brutoloon	115.102	131.240	179.661
Sociale lasten	22.843	25.470	33.608
Pensioenlasten	5.064	6.390	8.390
	<u>143.009</u>	<u>163.100</u>	<u>221.659</u>
Uitkering ziekengeld	0	0	0
	<u>143.009</u>	<u>163.100</u>	<u>221.659</u>

BOÏNT
VOOR DIEREN
VERENIGING

6. TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

	2018	2018	2017
	Afrekening	Begroting	Afrekening
	€	€	€
<u>Overige personeelskosten</u>			
Verzekeringen	4.630	9.600	13.447
Kosten ARBO-dienst	149	0	1.003
Declaraties vrijwilligers	5.988	8.000	8.764
Reis- en verblijfkosten	5.458	4.750	6.552
Opleidingskosten	0	0	3.600
Kantine	591	200	508
Overige personeelskosten	1.962	700	1.217
	<u>18.778</u>	<u>23.250</u>	<u>35.091</u>
<u>Huisvestingskosten</u>			
Huur	23.924	25.000	24.583
Energie en water	2.695	2000	1.818
Onroerend-goedbelasting	1.337	1.000	0
Beveiligingskosten	456	600	467
Schoonmaakkosten	150	200	247
Overige huisvestingskosten	0	1400	0
	<u>28.562</u>	<u>30.200</u>	<u>27.115</u>
<u>Kantoorkosten</u>			
Kantoorbenodigdheden	938	1.500	584
Onderhoud inventaris	292	0	17
Kleine inventaris	3.731	3.000	3.267
Huur inventaris	260	0	283
Communicatie	1.269	1.000	598
Computerkosten	2.797	3.200	3.845
Kopieermachine/drukwerk	2.738	2.000	1.724
Internet	2.819	2.000	2.815
Porti	100	100	100
Parkeerkosten	2.040	2000	3.020
Overigen	416	110	302
	<u>17.400</u>	<u>14.910</u>	<u>16.555</u>

6. TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

	2018	2018	2017
	Afrekening	Begroting	Afrekening
	€	€	€
<u>Bestuurskosten</u>			
Vergaderkosten	1.165	950	691
<u>Algemene kosten</u>			
Accountantskosten	2.420	3.000	3.872
Administratiekosten	9.905	10.000	9.811
Advieskosten	250	0	0
Geschenken	704	575	694
Representatiekosten	0	325	149
Abonnementen	408	2.500	330
Certificaat	548	600	250
Overige algemene kosten	0	500	292
	14.235	17.500	15.398
<u>Afschrijvingskosten</u>			
Afschrijving inventaris	340	0	402
<u>Buitengewone baten minus lasten</u>			
Buitengewone baten	0	0	0
CAMPAGNEKOSTEN			
<u>Pelsdierenfokkerij</u>			
Pelsdierenfokkerij	6.926	8.000	14.811
<u>Bont en Mode</u>			
Bont en Mode	22.270	20.000	47.507
<u>Zeehonden</u>			
Zeehonden	11.775	5.000	3.484
<u>China</u>			
China	18.043	20.000	0

6. TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

	2018	2018	2017
	Afrekening	Begroting	Afrekening
	€	€	€
<u>Gezamenlijke acties</u>			
Gezamenlijke acties	7.363	10.000	21.241
<u>Overige campagnekosten</u>			
Overige campagnekosten	2.275	8.400	10.578
<u>Voorlichting en PR</u>			
Bont voor dierenblad	14.504	50.000	36.676
PR/ledenbinding/werving	5.643	2.000	605
Internetsite	1.729	500	906
Abonnementen /voorlichting/audiovisueel	0	620	2.500
Porti	4.714	500	6.871
	26.590	53.620	47.558
<u>Uitvoeringskosten fondsenwerving</u>			
Kosten webwinkel	512	1.500	841
Kosten database	1.281	11.500	25.298
Kosten telecommunicatie		500	
Kosten betalingsverkeer	4.477	1.500	5.035
Notariële kosten	357	670	100
	6.627	15.670	31.274

7. UITVOERINGSKOSTEN EIGEN ORGANISATIE NAAR BESTEMMING

Lasten	Pelsdieren fokkerij	Besteed aan doelstellingen						Werving baten		Beheer en administratie	Totaal 2018	Begroot 2018	Totaal 2017
		€	Bont en Mode	Zee-honden	China	Europese campagne	Gezamenlijke acties	Voorlichting	Fonds-werving	Verkoop goederen	€	€	€
Personeelskosten	10.817	22.933	18.481	4.469	11.963	11.963	11.963	23.763	13.429	5.458	19.733	143.009	163.100
Overige personeelskosten	671	2.835	1.762	268	867	867	867	3.997	2.146	2.951	2.414	18.778	23.250
Huisvestingskosten	4.284	4.284	1.428	0	1.428	1.428	1.428	4.284	4.284	0	7.142	28.562	30.200
Kantoorkosten	2.610	2.610	870	0	870	870	870	2.610	2.610	0	4.350	17.400	14.910
Bestuurskosten	175	175	58	0	58	58	58	175	0	0	466	1.165	950
Algemene kosten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14.235	17.500	15.398
Afschrijvingskosten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	340	0	402
Buitengewone baten minus lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CAMPAGNEKOSTEN													
Pelsdierenfokkerij	6.926	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8.000	14.811
Bont en Mode	0	22.270	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22.270	20.000
Zeehonden	0	0	11.775	0	0	0	0	0	0	0	0	11.775	5.000
China	0	0	0	18.043	0	0	0	0	0	0	0	18.043	20.000
Gezamenlijke acties	0	0	0	0	0	0	7.363	0	0	0	0	7.363	10.000
Overige campagnekosten	455	455	455	0	455	455	455	0	0	0	0	2.275	8.400
Voorlichting en PR	0	0	0	0	0	0	0	19.943	6.648	0	0	26.590	53.620
Uitvoeringskosten fondsenwerving	0	0	0	0	0	0	0	0	6.627	0	0	6.627	15.670
Totaal	25.938	55.562	34.829	22.780	15.641	15.641	23.004	54.772	35.744	8.409	48.680	325.358	390.600
													493.364

- 13 -

9. BEGROTING OVER 2019

	2019	2018	2018
	Begroting	Afrekening	Begroting
	€	€	€
Baten			
Donaties, giften en schenkingen	318.500	305.686	333.900
Nalatenschappen	70.000	44.671	31.000
Baten uit acties van derden	14.000	32.549	23.800
Financiële baten minus lasten	200	90	200
Verkoop artikelen	13.000	6.709	7.000
Totaal baten	415.700	389.705	395.900
Lasten			
Personeelskosten	180.000	143.009	163.100
Overige personeelskosten	30.000	18.778	23.250
Huisvestingskosten	30.000	28.562	30.200
Kantoorkosten	20.000	17.400	14.910
Bestuurskosten	1.000	1.165	950
Algemene kosten	17.500	14.235	17.500
Afschrijvingskosten	500	340	0
Buitengewone baten minus lasten	0	0	0
Pelsdierenfokkerij	6.000	6.926	8.000
Bont en Mode	15.000	22.270	20.000
Zeehonden	10.000	11.775	5.000
China	10.000	18.043	20.000
Europese campagne	1.500	0	0
Gezamenlijke acties	5.000	7.363	10.000
Overige campagnekosten	8.000	2.275	8.400
Voorlichting en PR	50.000	26.590	53.620
Uitvoeringskosten fondsenwerving	30.000	6.627	15.670
Totaal lasten	414.500	325.358	390.600
Resultaat	1.200	64.347	5.300

FAAS ACCOUNTANTS
020-7051377
DAMMERWEG 103C
NEDERHORST DEN BERG

19-06-19

9. TOELICHTING OP DE BEGROTING OVER 2019

	2019	2018	2018
	Begroting	Afrekening	Begroting
	€	€	€
<u>Donaties, giften en schenkingen</u>			
Donaties	240.000	231.572	300.000
Giften en schenkingen	70.000	56.164	20.900
Crowdfunding	8.500	17.950	13.000
	<u>318.500</u>	<u>305.686</u>	<u>333.900</u>
<u>Nalatenschappen</u>	<u>70.000</u>	<u>44.671</u>	<u>31.000</u>
<u>Baten uit acties van derden</u>			
Sponsoring	7.000	11.100	14.800
Sponsorloterij	7.000	8.282	9.000
Rechterlijke procedures	0	11.038	0
Ontvangen provisie	0	2.129	0
Totaal aandeel in acties van derden	<u>14.000</u>	<u>32.549</u>	<u>23.800</u>
<u>Financiële baten minus lasten</u>			
Ontvangen rente	<u>200</u>	<u>90</u>	<u>200</u>
<u>Verkoop artikelen</u>			
Verkoop artikelen	20.000	13.557	20.000
Inkopen artikelen	-7.000	-11.758	-13.000
Voorraadmutatie	0	4.910	0
	<u>13.000</u>	<u>6.709</u>	<u>7.000</u>
<u>Personeelskosten</u>			
Brutoloon	144.875	115.102	131.240
Sociale lasten	28.752	22.843	25.470
Pensioenlasten	6.374	5.064	6.390
	<u>180.000</u>	<u>143.009</u>	<u>163.100</u>
Uitkering ziekengeld	0	0	0
	<u>180.000</u>	<u>143.009</u>	<u>163.100</u>

9. TOELICHTING OP DE BEGROTING OVER 2019

	2019	2018	2018
	Begroting	Afrekening	Begroting
	€	€	€
<u>Overige personeelskosten</u>			
Verzekeringen	7.397	4.630	9.600
Kosten ARBO-dienst	238	149	0
Declaraties vrijwilligers	9.567	5.988	8.000
Reis- en verblijfkosten	8.720	5.458	4.750
Opleidingskosten	0	0	0
Kantine	944	591	200
Overige personeelskosten	3.135	1.962	700
	<u>30.000</u>	<u>18.778</u>	<u>23.250</u>
<u>Huisvestingskosten</u>			
Huur	25.000	23.924	25.000
Energie en water	2.000	2.695	2.000
Onroerend-goedbelasting	1.000	1.337	1.000
Beveiligingskosten	600	456	600
Schoonmaakkosten	200	150	200
Overige huisvestingskosten	1.200	0	1.400
	<u>30.000</u>	<u>28.562</u>	<u>30.200</u>
<u>Kantoorkosten</u>			
Kantoorbenodigdheden	1.500	938	1.500
Onderhoud inventaris	500	292	0
Kleine inventaris	3.000	3.731	3.000
Huur inventaris	500	260	0
Communicatie	1.400	1.269	1.000
Computerkosten	3.500	2.797	3.200
Kopieermachine/drukwerk	3.000	2.738	2.000
Internet	3.500	2.819	2.000
Porti	100	100	100
Parkeerkosten	2.500	2.040	2.000
Overigen	500	416	110
	<u>20.000</u>	<u>17.400</u>	<u>14.910</u>

9. TOELICHTING OP DE BEGROTING OVER 2019

	2019	2018	2018
	Begroting	Afrekening	Begroting
	€	€	€
<u>Bestuurskosten</u>			
Vergaderkosten	1.000	1.165	950
<u>Algemene kosten</u>			
Accountantskosten	3.000	2.420	3.000
Administratiekosten	10.000	9.905	10.000
Advieskosten	0	250	0
Geschenken	575	704	575
Representatiekosten	325	0	325
Abonnementen	2.500	408	2.500
Certificaat	600	548	600
Overige algemene kosten	500	0	500
	17.500	14.235	17.500
<u>Afschrijvingskosten</u>			
Afschrijving inventaris	500	340	0
<u>Buitengewone baten minus lasten</u>			
Buitengewone baten	0	0	0
CAMPAGNEKOSTEN			
<u>Pelsdierenfokkerij</u>			
Pelsdierenfokkerij	6.000	6.926	8.000
<u>Bont en Mode</u>			
Bont en Mode	15.000	22.270	20.000
<u>Zeehonden</u>			
Zeehonden	10.000	11.775	5.000
<u>China</u>			
China	10.000	18.043	20.000
<u>Europese campagne</u>			
Europese campagne	1.500	0	0

9. TOELICHTING OP DE BEGROTING OVER 2019

	2019	2018	2018
	Begroting	Afrekening	Begroting
	€	€	€
<u>Gezamenlijke acties</u>			
Gezamenlijke acties	5.000	7.363	10.000
<u>Overige campagnekosten</u>			
Overige campagnekosten	8.000	2.275	8.400
<u>Voorlichting en PR</u>			
Bont voor dierenblad	27.273	14.504	50.000
PR/ledenbinding/werving	10.611	5.643	2.000
Internetsite	3.251	1.729	500
Abonnementen /voorlichting/audiovisueel	0	0	620
Porti	8.864	4.714	500
	50.000	26.590	53.620
<u>Uitvoeringskosten fondsenwerving</u>			
Kosten webwinkel	2.318	512	1.500
Kosten database	5.799	1.281	11.500
Kosten telecommunicatie	0	0	500
Kosten betalingsverkeer	20.267	4.477	1.500
Notariële kosten	1.616	357	670
	30.000	6.627	15.670

FAAS ACCOUNTANTS
020-7051377
DAMMERWEG 103C
NEDERHORST DEN BERG

19-06-19

10.KASSTROOMOVERZICHT OVER 2018

	2018	2017
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Ontvangsten uit eigen fondsenwerving	327.498	352.776
Ontvangsten uit acties van derden	32.549	16.000
Betalingen aan leveranciers en werknemers	-332.544	-376.300
	27.503	-7.524
Rentebaten en soortgelijke ontvangsten	382	4.368
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>	<u>27.885</u>	<u>-3.156</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële en financiële vaste activa	-605	0
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>	<u>-605</u>	<u>0</u>
Netto kasstroom	<u>27.280</u>	<u>-3.156</u>
 Saldo liquide middelen 1-1	199.022	197.638
Saldo liquide middelen 31-12	226.302	194.482
Netto kasstroom	<u>27.280</u>	<u>-3.156</u>

Hoopvol **2019**
OP WEG NAAR EEN BONTVRIJE WERELD